

مجمع عمومی

توزیع: عمومی

۱۵ سپتامبر ۲۰۱۰ [۲۴ شهریور ۱۳۸۹]

زبان اصلی: انگلیسی

نشست شصت و پنجم

مورد ۶۹ (ث) از دستور کار موقت*

ترویج و حمایت از حقوق بشر: وضعیت حقوق بشر و

گزارشهای گزارشگران ویژه و نمایندگان

وضعیت حقوق بشر در جمهوری اسلامی ایران^۱

گزارش دبیرکل

خلاصه

این گزارش بر اساس قطعنامه ۶۴/۱۷۶ مجمع عمومی تنظیم شده است. این گزارش حاوی اطلاعاتی در مورد پیشرفت در اجرای این قطعنامه است. در قطعنامه ۶۴/۱۷۶ مجمع عمومی از دولت جمهوری اسلامی ایران خواست که نگرانیهای مهمی را که در گزارش قبلی دبیرکل (A/64/357) مطرح شده بود و همچنین تقاضاهای مخصوصی که در قطعنامه‌های قبلی مجمع عمومی (قطعنامه‌های ۶۳/۱۹۱ و ۶۲/۱۶۸) بیان شده بود را برطرف سازد. همچنین از ایران خواسته شده که در مورد چند موضوع نگران‌کننده خاص به تعهدات مربوط به حقوق بشر قانوناً و عملاً احترام بگذارد.

^۱ A/65/150 °

این گزارش به دلیل مشاوره با کشور عضو پس از زمان مقرر شده تسلیم شده است.

فهرست

۳	یک. مقدمه.....
۴	دو. مسائل موضوعی.....
۴	الف. شکنجه و رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز، از جمله شلاق و قطع عضو.....
۵	ب. مجازات اعدام و اعدام در ملاء عام.....
۶	ج. اعدام کودکان.....
۸	د. سنگسار به عنوان نوعی اعدام.....
۸	ه. حقوق زنان.....
۱۱	و. حقوق اقلیتها، از جمله بهاییان.....
۱۲	جامعه بهایی.....
	ز. حق برخورداری از تجمع صلح‌آمیز و انجمن و آزادی عقیده و بیان، از جمله پس از انتخابات ریاست جمهوری در خرداد ۱۳۸۸.....
۱۳	ح. حق برخورداری از حداقل تضمینهای آیین دادرسی و مصونیت، از جمله درباره انتخابات ریاست جمهوری خرداد ۱۳۸۸.....
۱۶	سه. همکاری با ساز و کارهای بین‌المللی حقوق بشر و دفتر کمیسیونر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد.....
۱۷	الف: بررسی دوره‌ای جهانی.....
۱۷	ب. همکاری با نظام حقوق بشری سازمان ملل متحد.....
۱۸	ج. همکاری با رویه‌های ویژه.....
۱۸	د. همکاری با دفتر کمیسیونر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد.....
۱۹	چهار. نتیجه‌گیری و توصیه‌ها.....

یک. مقدمه

۱. این گزارش در مورد وضعیت حقوق بشر در جمهوری اسلامی ایران و براساس قطعنامه ۶۴/۱۷۶ مجمع عمومی سازمان ملل متحد تهیه شده است. این گزارش حاوی اطلاعاتی در مورد پیشرفت اجرای این قطعنامه می‌باشد. در این قطعنامه مجمع عمومی سازمان ملل دولت جمهوری اسلامی ایران را به برطرف کردن نگرانیهای جدی که در گزارش قبلی دبیرکل (A/64/357) عنوان شده بود و همچنین موارد خاصی که در قطعنامه‌های قبلی مجمع عمومی (قطعنامه‌های ۶۳/۱۹۱ و ۶۲/۱۶۸) به آن اشاره شده بود فرا خواند. این قطعنامه همچنین در زمینه موارد نگران کننده خاصی به ایران یادآور شده بود که تعهدات خود در مورد حقوق بشر را هم در قانون و هم در عمل کاملاً اجرا کند. این گزارش همچنین حاوی مشاهدات تشکلهایی است که بر انجام قراردادهای بین‌المللی نظارت می‌کنند. این گزارش همچنین حاوی مشاهدات رویه‌های ویژه شورای حقوق بشر که در چارچوب بررسی دوره‌ای وضعیت حقوق بشر انجام شده می‌باشد.^۲

۲. از زمان گزارش قبلی دبیرکل و تصویب قطعنامه ۶۴/۱۷۶ وضعیت حقوق بشر در جمهوری اسلامی ایران در چند زمینه رو به وخامت بوده است. چند اتفاق مثبت مثل تصویب کنوانسیون حقوق معلولین در مهر ۱۳۸۸، تسلیم گزارش دوره‌ای معوقه به کمیته حقوق بشر و کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، و اتمام بررسی دوره‌ای وضعیت حقوق بشر در شورای حقوق بشر متأسفانه تحت‌الشعاع چند اتفاق منفی قرار گرفت که از آن جمله می‌توان به سرکوب مدافعان حقوق بشر، بالاخص فعالان حقوق زن، خبرنگاران و مخالفان دولت در ناآرامیهای پس از انتخابات خرداد ۱۳۸۸ اشاره کرد. نهادهای سازمان ملل به ابراز نگرانی در مورد شکنجه، بازداشت‌های خودسرانه و محاکمه‌های ناعادلانه ادامه دادند. مجازات اعدام نیز در این مدت به طور قابل توجهی افزایش پیدا کرده است. این مجازات در مورد مخالفان سیاسی و کودکان نیز به اجرا گذاشته شده است. تبعیض علیه اقلیتها ادامه یافته است و در بعضی موارد به اذیت و آزار انجامیده است.

۳. قسمتهای ذیل مواردی را مطرح می‌سازند که حاکی از پیشرفت یا عدم پیشرفت ایران در اجرای درخواستهای مجمع عمومی است، درخواستهایی که در قطعنامه ۶۴/۱۷۶ از مقامات ایرانی شده است. این درخواستها در پاراگراف ۴ قطعنامه عنوان شده و شامل این موضوعها می‌شود: شکنجه و سایر رفتارها و مجازاتهای بی‌رحمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز از جمله شلاق و قطع عضو، مجازات اعدام از جمله اعدام در ملاء عام، اعدام مجرمین خردسال، سنگسار، حقوق زنان، حقوق اقلیتها از جمله حقوق جامعه بهایی، آزادی مذهب، آزادی تجمعات صلح‌آمیز، آزادی عقیده و بیان و حق برخورداری از تضمینهای حقوقی آیین دادرسی از جمله پیرامون اتفاقات

^۲ باید اشاره کرد که ملاحظات، مشاهدات و توصیه‌های رویه‌های ویژه شورای حقوق بشر و سایر سازمانهای مربوط به قراردادهای بین‌المللی که در این گزارش به آنها اشاره شده است همگی اطلاعاتی همگانی هستند و در گزارشهایی که از زمان شصت و چهارمین اجلاس مجمع عمومی منتشر شده‌اند موجود می‌باشند.

پس از انتخابات ریاست جمهوری در خرداد ۱۳۸۸. این گزارش همچنین به بررسی پیشرفتهای جدید در روابط متقابل جمهوری اسلامی ایران با نظام بین‌المللی حقوق بشر با توجه پاراگراف‌های ۵، ۶ و ۷ قطعنامه می‌پردازد.

دو. مسائل موضوعی

الف. شکنجه و رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز، از جمله شلاق و قطع عضو

۴. گزارشگر ویژه در مورد شکنجه و سایر رفتارها و مجازاتهای بی‌رحمانه، غیرانسانی، و تحقیرآمیز و همچنین سایر اعضای رویه‌های ویژه شورای حقوق بشر در طی دوره گزارش چندین تقاضا را مطرح کردند. برای نمونه، در ۲۰ مرداد ۱۳۸۸ گروهی از اعضای رویه‌های ویژه^۳ در نامه‌ای مشترک توجه دولت جمهوری اسلامی ایران را به وضعیت امیر جواد فرج‌جلب کردند. او دانشجویی است که بنا بر گزارشهای رسیده طی بازداشت به شدت توسط نیروهای امنیتی مورد ضرب و شتم قرار گرفته و سپس جان باخته است. در ۲۲ مرداد ۱۳۸۸ چند عضو^۴ رویه‌های ویژه در بیانیه‌ای مشترک نگرانی جدی خود را در مورد گزارشهایی که در مورد بازداشت‌شدگان دریافت کرده‌اند ابراز کردند. بنا بر گزارشها، بازداشت‌شدگان مورد شکنجه و بازجوییهای خشن قرار گرفتند تا اعتراف کنند و سپس اعترافات آنها علیه آنها در دادگاه انقلاب استفاده شود.

۵. در بهمن ۱۳۸۸، گزارشگر ویژه در مورد شکنجه و سایر رفتارها و مجازاتهای بی‌رحمانه، غیرانسانی، و تحقیرآمیز در مورد درخواستهایی که در مورد وضعیت آیت‌الله سید حسین کاظمینی بروجردی نموده بود به شورای حقوق بشر گزارش داد. بنا بر گزارشها آیت‌الله بروجردی از زمان دستگیری در سال ۱۳۸۶ متحمل چندین نوع بدرفتاری و شکنجه بوده است. برای نمونه او از ۸ بهمن ۱۳۸۷ در زندان انفرادی بوده و در ۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۸ به دلیل نوشتن نامه‌ای به دبیرکل سازمان ملل مورد ضرب و شتم قرار گرفته است. او در این نامه تقاضا کرده بود که ناظرین بین‌المللی به جمهوری اسلامی ایران فرستاده شوند. وی دچار بیماریهای جدی است ولی از هیچ نوع مراقبت پزشکی برای این بیماریها برخوردار نبوده است. در زمان تهیه این گزارش مقامات ایرانی ابراز داشتند که آیت‌الله بروجردی از سلامت برخوردار بوده و به مراقبتهای پزشکی دسترسی دارد. به گفته آنها و همچنین می‌تواند با اعضای خانواده خود ملاقات کند و به مطبوعات و سایر رسانه‌ها دسترسی دارد. به گفته مقامات ایرانی آیت‌الله بروجردی به علت تأسیس فرقه‌هایی که تمایلات افراط‌گرایانه دارند، تخریب اموال و مخفی کردن اسلحه به ۱۰ سال زندان محکوم شده است.

^۳ کارگروه دستگیری خودسرانه؛ گزارشگر ویژه در مورد ارتقاء و حفاظت از آزادی عقیده و بیان؛ گزارشگر ویژه در مورد وضعیت مدافعان حقوق بشر؛ و گزارشگر ویژه در مورد شکنجه و دیگر رفتارها و مجازاتهای بی‌رحمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز. آنها همچنین در مورد وضعیت مجید ش. ابراز نگرانی کردند. بنا بر گزارشها او مورد ضرب و شتم قرار گرفته، عریان گشته و به شدت شکنجه شده است. نام وی توسط منبعی گزارش شده بود اما مقامات ایرانی جواب دادند که رسیدگی به این مورد بدون اطلاعات بیشتر غیرممکن است.

^۴ کارگروه دستگیری خودسرانه؛ گزارشگر ویژه در مورد شکنجه و دیگر رفتارها و مجازاتهای بی‌رحمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز؛ و گزارشگر ویژه در مورد وضعیت مدافعان حقوق بشر.

۶. قانون جزایی جمهوری اسلامی ایران شامل حکمهای قطع عضو و شلاق برای چندین جرم می‌باشد. سرقت، محاربه و بعضی جرایم جنسی از جمله این جرایم هستند. مقامات ایرانی مدعی هستند که این نوع مجازاتها، که در شرع اسلام تأیید شده‌اند، شکنجه، تحقیرآمیز یا تنزل دهنده شأن انسان محسوب نمی‌شوند و اجرای این نوع مجازاتها تعدد جرایم را کاهش داده و از بروز معضلاتی که از حبس ناشی می‌شود جلوگیری می‌کند. کمیته ضدشکنجه و گزارشگر ویژه در مورد شکنجه و سایر رفتارها و مجازاتهای بی‌رحمانه، غیرانسانی، و تحقیرآمیز مداوماً ابراز داشته‌اند که وضع مجازاتهای جسمی توسط مقامات قضایی و اجرایی، بالاخص شلاق و قطع عضو مغایر با منع شکنجه و و سایر رفتارها و مجازاتهای بی‌رحمانه، غیرانسانی، و تحقیرآمیز است.

ب. مجازات اعدام و اعدام در ملاء عام

۷. افزایش قابل توجهی در صدور حکم اعدام طی دوره گزارش ملاحظه شده است که بعد از ناآرامیهای پس از انتخابات رشد چشمگیری داشته است. از زمان گزارش قبلی دبیرکل، تعداد اعدامها به گزارش عفو بین‌الملل به رقم بی‌سابقه ۳۸۸ نفر در سال ۲۰۰۹ (۱۳۸۷ - ۱۳۸۸) رسیده که از این تعداد، ۱۱۲ اعدام در هشت هفته بین انتخابات خرداد ۱۳۸۸ و تحلیف رییس جمهور در مرداد ماه آن سال صورت گرفته است.

۸. اعضای رویه‌های مخصوص گزارشهای متعددی از منابع مختلف دریافت کرده‌اند که حاکی از اعدام افرادی است که متهم به قاچاق مواد مخدر و دیگر جرائم مربوط به مواد مخدر بوده‌اند. مقامات ایرانی تأکید کرده‌اند که این اعدامها نشاندهنده تلاش آنان برای مقابله با ورود غیرقانونی مواد مخدر از کشورهای همسایه است. به عقیده سازوکارهای بین‌المللی حقوق بشر، بعضی از جرائم، مثل جرائم مربوط به مواد مخدر که مجازات اعدام برای آنها در نظر گرفته شده است، جزء جرائم جدی که مطابق با قوانین بین‌الملل سزاوار مجازات اعدام هستند نمی‌باشند.^۵ همچنین نگرانیهایی در مورد وجود مراحل دادرسی مناسب که لازمه برخورداری از محاکمه عادلانه است در پرونده‌هایی که حکم اعدام برای آنها صادر شده است وجود دارد.

۹. صدور متداول حکم اعدام برای جرم محاربه در دوران پس از انتخابات هم بالاخص نگران کننده بوده است. در هنگام نگارش این گزارش حداقل ۲۵ نفر که اغلب آنها زندانی سیاسی هستند به اتهام محاربه محکوم به اعدام می‌باشند. در دی ماه ۱۳۸۸ گروهی ۳۶ نفره از ۲۹۰ عضو مجلس ایران پیشنهادی برای اصلاح آیین دادرسی کیفری ارائه دادند تا افرادی که محکوم به محاربه هستند در عرض ۵ روز از محکومیت خود اعدام بشوند. اصل ۱۸۳ قانون مجازات اسلامی جمهوری اسلامی ایران محارب را این گونه تعریف می‌کند: هر کس که برای ایجاد

^۵ کمیته حقوق بشر جرائم بسیار جدی را جرائمی تعریف می‌کند که بتوان نشان داد که فرد مجرم قصد قتل داشته و عمل او منجر به مرگ شده است. خبرگزاری دانشجویان ایران، ایسنا، که خبرگزاری نیمه رسمی دولتی است، گزارش داد که در روز ۴ آذر ۱۳۸۸ محمد اروچی در زندان رجایی شهر کرج اعدام شد. جرم او مصرف مشروبات الکلی و زنا بود.

رعب و هراس و سلب آزادی و امنیت مردم، دست به اسلحه ببرد، محارب و مفسد فی الارض می‌باشد. مجازات اعدام برای اتهام محاربه، حتی اگر عمل متهم منجر به مرگ یا جراحت کسی نشود قابل اجرا می‌باشد.^۶ در شهریور ۱۳۸۸ گزارشگر ویژه در مورد اعدامهای فوری، فراقانونی و خودسرانه ابراز داشت که قوانین ایران تعریف دقیقی را از جرم محاربه ارائه نمی‌دهند. او تأکید کرد که صدور حکم اعدام برای چنین اتهامی بسیار مشکل‌آفرین است.^۷

۱۰. مجمع عمومی سازمان ملل متحد در قطعنامه ۶۲/۱۴۹ خود خواستار توقف مجازات اعدام شد و از کشورهای عضو خواست تا مجازات اعدام را لغو کنند. کمیسیونر عالی حقوق بشر سازمان ملل همواره خواستار لغو مجازات اعدام در کلیه حالتها بوده و از دولتها، از جمله دولت ایران، مرتباً خواسته است تا به این حرکت جهانی بپیوندند.

۱۱. تعدادی اعدام در ملاءعام در سال ۲۰۰۹ گزارش شده است.^۸ در زمانی که این گزارش تهیه می‌شد مقامات ایرانی تأیید کردند که اعدام در ملاءعام برای پیشگیری از وقوع جرم و در پاسخ به احساسات عمومی بوده است. اما آنها در ضمن ابراز کردند که در پی دستوری از آیت‌الله شاهرودی، رئیس سابق قوه قضاییه، تعداد اعدامهای انجام شده در ملاءعام کاهش پیدا کرده است. در این دستور آیت‌الله شاهرودی اعدام در ملاءعام را ممنوع کرده است. ساز و کارهای بین‌المللی حقوق بشر اعلام کرده‌اند که اعدام در ملاء عام به بی‌رحمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز بودن مجازات اعدام می‌افزاید و تنها تاثیر آن نفی انسانیت فرد مجرم و درنده‌خو کردن آنهاست که نظاره‌گر اعدام هستند.

ج. اعدام کودکان

۱۲. میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی^۹ و کنوانسیون حقوق کودک^{۱۰} صدور حکم اعدام برای افرادی که در هنگام ارتکاب جرم زیر ۱۸ سال سن داشته‌اند را ممنوع می‌کند. جمهوری اسلامی ایران به هر دوی این معاهدات پیوسته است. در سال ۲۰۰۹ (۱۳۸۷-۱۳۸۸) ۵ مورد اعدام افرادی که در هنگام ارتکاب جرم زیر ۱۸ سال داشته‌اند ثبت شده است. هر چند این گونه اعدام در سال ۲۰۱۰ (۱۳۸۸-۱۳۸۹) گزارش نشده، بنا بر گزارشها ۱۵۰ مجرم زیر ۱۸ سال اکنون در ایران در انتظار اعدام می‌باشند. حداقل ۳۳ مورد اعدام افراد زیر ۱۸ سال توسط دیوانعالی کشور تأیید شده و در انتظار تأیید نهایی رئیس قوه قضاییه می‌باشد. در عین حال، ۱۲ مجرم زیر ۱۸

^۶ براساس اصل ۱۹۱ قانون مجازات اسلامی، بدون آنکه نیاز به اثبات ارتکاب قتل، جراحت، سرقت، همه یا هیچکدام از آنها باشد، قاضی می‌تواند یکی از چهار مجازات را تحمیل کند.

^۷ A/HRC/14/24/Add.1

^۸ بنا به گفته عفو بین‌الملل، ۱۶ نفری که متهم به عضویت در جنبش مقاومت مردمی ایران که به جندالله معروف است بودند در روزهای ۹ خرداد ۱۳۸۸ و ۲۳ تیر ۱۳۸۸ اعدام شدند.

^۹ اصل ۶، پاراگراف ۵.

^{۱۰} اصل ۳۷ الف)

سال هم اکنون در معرض اعدام قرار دارند زیرا حکم آنها به تأیید رئیس قوه قضاییه رسیده است. در طی تهیه این گزارش دولت ایران این ارقام را رد کرد اما از ارائه آمار رسمی خودداری کرد.

۱۳. طبق قانون ایران سن مسئولیت قانونی برای دخترها ۸ سال و ۹ ماه و برای پسرها ۱۴ سال و ۷ ماه است. این قانون نه تنها تبعیض آمیز است، بلکه پایین تر از سن تعیین شده در موازین بین المللی می باشد. با این وجود مقامات ایرانی می گویند مجرمین زیر ۱۸ سال توسط دادگاه های اطفال محاکمه می شوند. روندی ملاحظه شده که در آن رسیدگی به پرونده های مجرمین زیر ۱۸ سال آنقدر به طول می انجامد تا اینکه متهم به سن ۱۸ برسد. در این هنگام احتمال صدور حکم اعدام افزایش می یابد. همچنین پرونده ها برای این که خانواده قربانی و مجرم در مورد گرفتن دیه به توافق برسند به تأخیر می افتد. دولت همچنین اعلام کرده است که سیاست آن بر این است که خانواده قربانیان را به گذشتن از حق قصاص ترغیب کند و حتی به محکومین در پرداختن دیه کمک برساند.

۱۴. با وجود این که در سال ۱۳۸۴ قوه قضاییه دستور به توقف اعدام افراد زیر ۱۸ سال داد، این دستور لازم الاجرا نیست و دادگاه ها در اتخاذ تصمیم اختیار دارند. به علاوه این دستور شامل پرونده های قتل و یا قتل غیر عمدی که دارای حکم قصاص هستند نمی شود. لایحه ای که در سال ۱۳۸۳ تسلیم هیئت وزیران شده و همچنان در مجلس ایران در حال بحث است، موقعیت مناسبی برای هماهنگ کردن نظام قضایی ایران در زمینه مجرمین زیر ۱۸ سال است. به علاوه در طرح قانون مجازات اسلامی و طرح آیین دادرسی کیفری بخشهای مخصوصی در مورد حقوق کودکان و دادرسی مجرمین زیر ۱۸ سال آورده شده است. طرح قانون مجازات اسلامی اصل عدالت سازنده را در بر دارد و شامل تمهیداتی است تا پرونده های افراد زیر ۱۸ سال از نظام قضایی به سمت راه حل های محلی و گزینه هایی غیر از زندان انتقال یابد. با این وجود، این طرحها مجازات اعدام برای افراد زیر ۱۸ سال را لغو نمی کنند و سن قانونی را نیز بالا نمی برند. ولی به قضات این اختیار را می دهند که بلوغ ذهنی مجرمین خردسال را امتحان کرده و از صدور حکم اعدام خودداری کنند. در سال ۱۳۸۷ لایحه جدیدی برای حفاظت از کودکان و شهادت دهندگان در دادگاه توسط مقامات عالی رتبه قضایی مرور و تأیید گردید. این لایحه در سال ۱۳۸۸ تسلیم هیئت وزیران شد و هم اکنون تحت بررسی مجلس است.

۱۵. کمیسیونر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد به انتشار بیانیه و وساطت در پرونده ها از طریق گفتگوی خصوصی با مقامات ایرانی ادامه داده است. برای نمونه، در بیانیه ای که در ۱۳ اکتبر ۲۰۰۹ منتشر شد، کمیسیونر عالی نگرانی خود را در مورد اعدام بهنود شجاعی ابراز داشت. او متهم به ارتکاب قتل در سن ۱۷ سالگی بود. در ۳۰ آذر ۱۳۸۸، کمیسیونر عالی در نامه ای به مقامات ایرانی ناراحتی شدید خود را در مورد اعدام مصلح زمانی ابراز کرد. بنابر گزارشها او به دلیل جرائمی که در سن زیر ۱۸ سال مرتکب شده بود به دار آویخته شد. در دوره بازرسی، گزارشگر ویژه در مورد اعدامهای فراقضایی، فوری و خودسرانه چندین تقاضانامه فوری فرستاد.

این نامه‌ها در پی گزارشهایی فرستاده شدند که حاکی از صدور حکم اعدام برای افرادی بود که در زمان ارتکاب جرم کمتر از ۱۸ سال سن داشتند.

د. سنگسار به عنوان نوعی اعدام

۱۶. با وجود این که در سال ۱۳۸۱ قوه قضاییه ایران دستور توقف اعدام از طریق سنگسار را داد، این حکم همچنان توسط دادگاه‌های ایران صادر می‌شود. کمیسیونر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد و اعضای رویه‌های ویژه شورای حقوق بشر به ابراز نگرانی در مورد ادامه اجرای سنگسار به عنوان نوعی اعدام در جمهوری اسلامی ایران ادامه دادند. در ۱۱ آبان ۱۳۸۸، کمیسیونر عالی به دولت جمهوری اسلامی ایران نامه‌ای فرستاد و در آن نگرانی شدید خود را در مورد اعدام رحیم محمدی و صدور حکم سنگسار برای همسر او کبری بابایی ابراز کرد. جرم رحیم محمدی لواط و جرم کبری بابایی زنا بود. در ۷ بهمن ۱۳۸۸، چند گزارشگر ویژه^{۱۱} در تقاضانامه‌ای مشترک توجه دولت را به پرونده صارمیه عبادی و بوعلی جانفشانی جلب کردند. این دو به جرم زنا به سنگسار محکوم شده بودند. بر اساس گزارشها حکم اعدام در محاکمه‌ای صادر شده بود که طی آن متهمین حق انتخاب وکیل مدافع خود را نداشتند. دادگاه تجدیدنظر استان آذربایجان غربی حکم اعدام این دو را تأیید کرد. مقامات ایرانی اشاره کرده‌اند که این پرونده‌ها هنوز نهایی نشده‌اند و با توجه به میزان بالای مدارک لازم برای اثبات جرم تعداد زیادی از پرونده‌ها در نهایت با تبرئه متهمین به پایان می‌رسد.

۱۷. جمهوری اسلامی ایران معتقد است که مجازات سنگسار برای افرادی که مرتکب زنا می‌شوند عاملی بازدارنده است و سبب تقویت کانون خانواده و جامعه می‌شود. با این وجود مقامات ایرانی ابراز داشته‌اند که مجلس در حال بازنگری مجازات سنگسار است. ساز و کارهای حقوق بشر سازمان ملل متحد معتقد هستند که اعدام به وسیله سنگسار نمونه‌ای از شکنجه و سایر رفتارها و مجازاتهای بی‌رحمانه، غیرانسانی، و تحقیرآمیز است و بنابراین براساس حقوق بین‌الملل، از جمله میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی که ایران آن را به امضا رسانده، اعمال این مجازات ممنوع است. نمایندگان این ساز و کارها همچنین ابراز داشته‌اند که لواط و زنا را نمی‌توان از «جرائم بسیار جدی» دانست. براساس قانون بین‌الملل مجازات اعدام را فقط در مورد جرائم بسیار جدی می‌توان اعمال کرد.

ه. حقوق زنان

۱۸. در فروردین ۱۳۸۹، جمهوری اسلامی ایران به عضویت کمیسیون وضعیت زنان انتخاب شد، هر چند این کشور هنوز کنوانسیون رفع کلیه اشکال تبعیض علیه زنان را تصویب نکرده است.

^{۱۱} گزارشگر ویژه در مورد خشونت علیه زنان و علال و نتایج آن، گزارشگر ویژه در مورد استقلال قضات و وکلا؛ گزارشگر ویژه در مورد اعدام‌های فراقضایی، فوری و خودسرانه، و گزارشگر ویژه در مورد شکنجه و سایر رفتارها و مجازاتهای بی‌رحمانه، غیرانسانی، و تحقیرآمیز.

۱۹. براساس متن «گزارش توسعه انسانی ۲۰۰۹» منتشره توسط برنامه توسعه سازمان ملل، جمهوری اسلامی ایران در فهرست توسعه جنسیتی رتبه هفتاد و ششم بین ۱۸۲ کشور مورد بررسی را دارا می‌باشد. همچنین در مقیاس توانمندسازی جنسیتی ایران رتبه صد و سوم را دارا می‌باشد. با این وجود، نابرابری جنسیتی همچنان در مناطق مختلف جغرافیایی کشور موجود است. جمهوری اسلامی ایران در زمینه آموزش و بهداشت زنان نسبت به سال ۱۹۹۰، سال پایه اهداف توسعه هزاره، پیشرفت کرده است.

۲۰. با وجود این پیشرفتها، نابرابری جنسیتی و خشونت علیه زنان در کشور رواج داشته و زنان مورد تبعیض قرار می‌گیرند. تبعیض در ساختار قوانین مدنی و کیفری وجود دارد. به این سبب زنان در مورد مسائل مربوط به ازدواج، طلاق، ملیت، سرپرستی فرزندان، وراثت،^{۱۲} حضانت، برقراری عدالت و حق انتصاب به مقامات کشوری مورد تبعیض هستند. بنابر اصل ۱۱۵ قانون اساسی، هیچ زنی نمی‌تواند رئیس جمهور کشور شود.^{۱۳} هیچ زنی تا کنون به عضویت شورای نگهبان یا مجمع تشخیص مصلحت نظام منصوب نشده است. زنان نمی‌توانند قضاوت کنند اما می‌توانند بعضی از مشاغل قضایی را برعهده گیرند. مشارکت زنان در تصمیم‌گیری، حکومت و حیات سیاسی بسیار پایین است. زنان فقط ۲,۷ درصد از کرسیهای مجلس شورای اسلامی را در اختیار دارند. با این وجود مقامات ایرانی می‌گویند تعداد زنانی که به عنوان کاندیدا در آخرین انتخابات مجلس شرکت کردند ۳۰ برابر بیشتر از ۳۰ سال پیش بوده است. آنها همچنین می‌گویند تعداد زنان در مقامات بالای مدیریتی و مقامات دانشگاهی یک درصد افزایش داشته است.

۲۱. جمهوری اسلامی ایران گزارش می‌دهد که میزان ثبت نام زنان در مراکز آموزش عالی هر سال سه برابر شده و نرخ با سواد زنان به ۴۶,۵ درصد جمعیت زن افزایش پیدا کرده است. با این وجود منابعی می‌گویند که وزارت آموزش عالی در حال بررسی قوانینی است که در صورت تصویب، قبولی دانشجویان دختر در بعضی رشته‌ها را محدود می‌سازد و سهمیه‌ها را به نفع دانشجویان پسر می‌کند. در عین حال دانشجویان دختر مشمول مقررات جدیدی شده‌اند که به موجب آن باید در دانشگاهی در شهر خود تحصیل کنند. بدین ترتیب برخورداری آزاد از حق تحصیل برای زنان محدود شده است.

۲۲. مشارکت زنان در سطح جامعه به خاطر وضع قوانین اخلاقی محدودتر شده است. این قوانین مربوط به نوع پوشش و جداسازی زنان و مردان است. اولین شعبه بانک زنان که در خرداد ۱۳۸۹ در مشهد افتتاح شد به زنان این امکان را می‌دهد که به امور مالی خود رسیدگی کنند بدون اینکه مجبور به صحبت با مردی نامحرم بشوند.

^{۱۲} بنا به گفته مقامات ایرانی حق ارث بر طبق قانون مدنی مساوی است اما در موارد مخصوصی که تأثیر یافته از نقشهای اجتماعی زنان و مردان است تفاوتی دیده می‌شود.
^{۱۳} به E/CN.4/2006/61/Add.3، پاراگراف ۱۶ مراجعه کنید.

۲۳. قاچاق زنان و دختران نیز معضلی در جمهوری اسلامی ایران است.^{۱۴} در سال ۲۰۰۹ کمیته کارشناسان سازمان بین‌المللی کار نگرانی خود را در مورد قاچاق دختران ابراز کرد و از دولت ایران درخواست کرد کودکان زیر ۱۸ سال را از قاچاق برای سوء استفاده تجاری، جنسی و کاری محفوظ دارد.^{۱۵} جمهوری اسلامی ایران قدمهایی را برای مبارزه با قاچاق انسان برداشته است. برای مثال قانون مبارزه با قاچاق انسان که در سال ۱۳۸۳ به تصویب رسیده است، قاچاق افراد را جرم اعلام می‌کند و فروش زنان برای فحشا و بردگی را ممنوع می‌کند. چندین مجرم بر اساس این قانون دستگیر، محکوم و اعدام شدند.

۲۴. جمهوری اسلامی ایران ابراز می‌دارد که ۷۳۶ سازمان غیردولتی در زمینه مسائل زنان فعال هستند که ۱۲ برابر یک دهه قبل است. با این وجود سرکوب فعالان حقوق زن و خبرنگاران زن در طول سال اخیر ادامه یافته است. بسیاری از آنان مورد تهدید و آزار واقع شده‌اند و در بعضی موارد مجبوس و یا ممنوع‌الخروج شده‌اند. مقامات ایرانی غالباً تهدیدات امنیتی خارجی را بهانه سرکوب فعالان حقوق زن می‌کنند.

۲۵. در ۳ اسفند ۱۳۸۸ اعضای^{۱۶} رویه‌های ویژه توجه دولت ایران را به بازداشت کاوه قاسمی، مازیار سمیعی، مهسا جزینی و سمیه مومنی جلب کردند. این افراد عضو کمپین تغییر برای برابری بودند. این کمپین به کمپین یک میلیون امضا نیز مشهور است. دانشجویان، خبرنگاران و مدافعان حقوق بشر نیز از جمله بازداشت‌شدگان بودند. در ۱۷ دی ۱۳۸۸ اعضای^{۱۷} رویه‌های ویژه در نامه‌ای مشترک نگرانی خود را در مورد دستگیری و بازداشت بدون ملاقات اعضای کمپین یک میلیون امضا، مادران صلح و خبرنگاران ابراز داشتند. مقامات ایرانی گفته‌اند که هیچکدام از این افراد اکنون در زندان نیستند.

۲۶. در ۳۰ آذر ۱۳۸۸، گزارشگر ویژه در مورد ارتقا و حفظ حق آزادی عقیده و بیان و گزارشگر ویژه در مورد وضعیت مدافعان حقوق بشر نگرانی خود را در مورد آزار و اذیت و تهدید اعضای خانواده شیرین عبادی ابراز داشتند. شیرین عبادی برنده جایزه صلح نوبل می‌باشد. آنها همچنین نگرانی خود را در مورد گزارشهای مصادره نشان و دیپلم افتخار جایزه نوبل خانم عبادی از صندوق بانک و همچنین جایزه لژیون دونور و انگشتی که انجمن خبرنگاران آلمان به او اهدا کرده بود، ابراز داشتند. به علاوه حسابهای بانکی شیرین عبادی به اتهام این که او مالیات جایزه نوبل خود را نپرداخته است مسدود شد. با این که دولت ایران تصدیق می‌کند که صندوق

^{۱۴} گزارشگر ویژه در مورد خشونت علیه زنان و علل و نتایج آن به افزایش قاچاق زنان و دختران در جمهوری اسلامی ایران و بالخصوص در استانهای مرزی اشاره کرد. زنان ربوده شده، خریداری شده و یا وارد ازدواج موقت شده و سپس برای بردگی جنسی فروخته می‌شوند. (E/CN.4/2006/61/Add.3) در سال ۲۰۰۵ کمیته حقوق کودک نیز نگرانی خود را در مورد استفاده از ازدواج موقت برای قاچاق زنان ابراز کرده بود. (CRC/C/15/Add.254)

^{۱۵} کمیته کارشناسان سازمان بین‌المللی کار در مورد اجرای کنوانسیونها و توصیه‌ها، تقاضای مستقیم انفرادی در مورد کنوانسیون بدترین انواع کار کودک، ۱۹۹۹ (شماره ۱۸۲)، ژنو، سند شماره (ILOLEX) ۰۹۲۰۰۹ JRN182 پاراگراف ۱۰.

^{۱۶} کارگروه بازداشت خودسرانه، گزارشگر ویژه در مورد ارتقا و حفظ حق آزادی عقیده و بیان و گزارشگر ویژه در مورد وضعیت مدافعان حقوق بشر.

^{۱۷} کارگروه بازداشت خودسرانه؛ گزارشگر ویژه در مورد ارتقا و حفظ حق آزادی عقیده و بیان؛ گزارشگر ویژه در مورد وضعیت مدافعان حقوق بشر؛ گزارشگر ویژه در مورد استقلال قضات و وکلا؛ گزارشگر ویژه در مورد شکنجه و سایر رفتارها و مجازاتهای بی‌رحمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز؛ و گزارشگر ویژه در مورد خشونت علیه زنان و علل و نتایج آن.

بانکی او توسط دادگاه مورد بازرسی قرار گرفته و مهر و موم شده است، مع هذا دولت ایران مدعی است که محتویات آن ضبط نشده و خانواده او تأیید کرده‌اند که محتویات آن به خارج از کشور منتقل شده است. در ۱۷ دی ۱۳۸۸ چندین عضو رویه‌های ویژه^{۱۸} در نامه‌ای مشترک نگرانی خود را در مورد دستگیری و بازداشت بدون ملاقات بسیاری از مدافع حقوق بشر، وکلا، خبرنگاران، وبلاگ نویسان و همچنین نوشین عبادی ابراز داشتند. نوشین عبادی استاد دندانپزشکی و خواهر شیرین عبادی برنده جایزه نوبل است. او در ۷ دی ۱۳۸۸، در مکان نامعلومی دستگیر شد. دستگیری او ظاهراً مربوط به فعالیتهای حقوق بشری او برای خواهر خود بود. او در ۲۴ دی ۱۳۸۸ آزاد شد. در ۳۰ تیر ۱۳۸۸ اعضای رویه‌های ویژه^{۱۹} در نامه‌ای مشترک نگرانی خود را در مورد بازداشت و بدرفتاری با شادی صدر ابراز کردند. وی نیز فعال امور زنان است.

و. حقوق اقلیتها، از جمله بهاییان

۲۷. با وجود حمایت‌های قانونی از اقلیتها^{۲۰} در قانون اساسی ایران و برنامه‌های توسعه به منظور ارتقا مؤلفه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در نقاط کمتر توسعه یافته، اعضای رویه‌های ویژه چند نامه به مقامات ایرانی دادند که حاکی از ابراز نگرانی آنها در مورد تداوم بدرفتاری با اقلیتها بود. در ۲۷ بهمن ۱۳۸۸ گزارشگر ویژه در مورد ارتقا و حفظ حق آزادی عقیده و بیان به شورای حقوق بشر گزارش داد که حداقل ۲۷ عضو صوفیان نعمت الهی دستگیر شده و محل عبادت آنها در اصفهان در ۳۰ بهمن ۱۳۸۷ تخریب شده است. گزارشگر ویژه همچنین اشاره کرد که براساس گزارشها در ۳ اسفند ۱۳۸۷ مأمورین امنیتی و لباس شخصی بیش از ۸۵۰ صوفی را دستگیر کرده تا مانع تظاهرات آنها در مقابل مجلس بشوند. این تظاهرات در اعتراض به تخریب عبادتگاه آنها بود. کارشناس رویه‌های ویژه نیز نگرانی خود را در مورد خانواده بازداشت شدگان ابراز کرد. به خانواده‌ها هیچ اطلاعی در مورد سرنوشت بازداشت شدگان داده نشده و وکلایی که وکالت صوفیان را بر عهده دارند از ملاقات با موکلین خود منع شدند. مقامات ایرانی می‌گویند که مسجد صوفیان به علت ایجاد فضا برای توسعه شهری تخریب شده است.

۲۸. در ۲۷ مرداد ۱۳۸۸ اعضای رویه‌های ویژه^{۲۱} در مورد دستگیری حداقل ۱۹ معلم و دو مهندس فناوری اطلاعات از اقلیت بلوچ ابراز نگرانی کردند. این افراد در شهرهای سراوان و زاهدان و بین روزهای ۲۰ و ۲۲

^{۱۸} کارگروه بازداشت خودسرانه؛ گزارشگر ویژه در مورد وضعیت مدافعان حقوق بشر؛ گزارشگر ویژه در مورد ارتقا و حفظ حق آزادی عقیده و بیان؛ گزارشگر ویژه در مورد استقلال قضات و وکلا؛ گزارشگر ویژه در مورد شکنجه و سایر رفتارها و مجازاتهای بی‌رحمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز؛ و گزارشگر ویژه در مورد خشونت علیه زنان و علل و نتایج آن.

^{۱۹} گزارشگر ویژه در مورد ارتقا و حفظ حق آزادی عقیده و بیان؛ کارگروه بازداشت خودسرانه؛ گزارشگر ویژه در مورد وضعیت مدافعان حقوق بشر؛ گزارشگر ویژه در مورد شکنجه و سایر رفتارها و مجازاتهای بی‌رحمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز؛ و گزارشگر ویژه در مورد خشونت علیه زنان و علل و نتایج آن.

^{۲۰} اقلیت‌های قومی آذربای، کردها، لرها، عربها، بلوچها، ترکمنها و فارسها هستند. اقلیت‌های دینی شامل مسیحیان، بهاییان، و صوفیان نعمت الهی است. جمهوری اسلامی ایران همچنین میزبان بیش از یک میلیون افغانی و ۴۰,۰۰۰ پناهنده عراقی است.

^{۲۱} کارگروه بازداشت خودسرانه؛ کارشناس مستقل در مورد مسائل اقلیتها؛ گزارشگر ویژه در مورد وضعیت مدافعان حقوق بشر؛ و گزارشگر ویژه در مورد شکنجه و سایر رفتارها و مجازاتهای بی‌رحمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز.

مرداد ۱۳۸۸ دستگیر شدند. مقامات ایرانی می‌گویند که این دستگیریها به دلیل رابطه آنها با گروهی تروریستی بوده است و آنها پس از دریافت حکمهای سبک آزاد شده‌اند. در ۷ آبان ۱۳۸۸ سه گزارشگر ویژه^{۲۲} توجه دولت ایران را به اطلاعاتی جلب کردند که در مورد هفت مرد عرب دریافت کرده بودند. آنها به جرم اقدام علیه امنیت ملی و قتل یک روحانی شیعه به اعدام محکوم شده‌اند. بر اساس گزارشها این هفت مرد قبل از محاکمه یا در طول آن به وکیل دسترسی نداشته‌اند.

۲۹. در دوره این گزارش حداقل شش زندانی سیاسی کرد به نامهای فصیح یاسمنی، احسان فتاحیان، شیرین علم هولی، فرزاد کمانگر، علی حیدریان و فرهاد و کیلی محکوم به محاربه و اعدام شدند. مقامات ایرانی می‌گویند که تمام این افراد عضو گروهی تروریستی بوده و در عملیات مسلحانه دست داشتند. بنا بر گزارشها حداقل ۱۳ زندانی کرد دیگر در معرض اعدام هستند.^{۲۳}

جامعه بهایی

۳۰. اعضای ادیان به رسمیت شناخته نشده، به خصوص پیروان دیانت بهایی که بزرگترین اقلیت مذهبی غیرمسلمان کشور به حساب می‌آید، با انواع تبعیض و آزار مواجه هستند. عدم استخدام در ادارات دولتی و محرومیت از مزایای آن و نیز محرومیت از ورود به دانشگاه‌ها برای تحصیلات عالی دانشگاهی از جمله این محرومیتها است. برخی از پیروان آیین بهایی با بازداشت‌های خودسرانه، مصادره یا تخریب اموال و املاک مواجه شده‌اند. در اسفند ماه سال ۱۳۸۷ گزارشگر ویژه آزادی عقیده و مذهب و متخصص مستقل مسائل مربوط به اقلیتها با نگرانی متذکر شد که به املاک و مستغلات بهاییان عمداً خسارت وارد می‌شود. خانه‌ها و خودروها با آتش سوزی‌های عمدی منهدم می‌شوند و یک گورستان بهایی در مرودشت ویران شده است. هر چند این واقعه ظاهراً به مقامات و مراجع دولتی گزارش داده شد ولی هیچگونه اقدام رسمی دولتی در این زمینه به عمل نیامده است.^{۲۴} مقامات دولتی اظهار می‌دارند که با اینکه بهائیت از ادیان رسمی کشور به شمار نمی‌آید ولی پیروان آن از مزایای حقوق اجتماعی، مدنی و حقوق شهروندی برخوردار هستند.

۳۱. کمیسیونر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد چندین بار طی مکاتباتی نگرانی خود را نسبت به وضعیت هفت نفر عضو جامعه بهایی که از ۲۵ اردیبهشت ۱۳۸۷ در بازداشت به سر می‌برند و محاکمه آنها در ۲۲ دی ماه ۱۳۸۸ آغاز شد اظهار داشته و درباره آن توضیح خواسته است. این عده به اتهاماتی از قبیل اقدام علیه امنیت ملی، جاسوسی و افساد فی‌الارض متهم شده‌اند که هر یک ممکن است منجر به مجازات اعدام بشود. مقامات دولتی

^{۲۲} گزارشگر ویژه در مورد استقلال قضات و وکلا؛ گزارشگر ویژه در مورد اعدامهای فوری، فرا قضایی و خودسرانه؛ و گزارشگر ویژه در مورد شکنجه و سایر رفتارها و مجازاتهای بی‌رحمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز.

^{۲۳} نگاه کنید به A/HRC/10/8/Add.1، پاراگراف ۴۶۳.

^{۲۴} نگاه کنید به A/HRC/10/8/Add.1، پاراگراف ۱۰۹-۱۰۲.

همچنین مدعی شده‌اند که این اقدام آنها در راستای شکایات مطرح شده از سوی شهروندان عادی است که از طرف جمعیت‌های وابسته به بهائیت مورد تهدید و ارباب قرار گرفته‌اند. کمیسیونر عالی از مقامات ایرانی درخواست کرد تا اجازه بدهند چنین محاکمه مهمی تحت نظارت و کنترل ناظرین مستقل انجام پذیرد ولی با این درخواست موافقت نشد. این محاکمه پس از سه روز متوالی در ۲۳ تیر ماه ۱۳۸۹ پایان پذیرفت. در زمان تهیه این گزارش، گزارش‌های تأیید نشده حاکی از آن است که این هفت نفر به ۲۰ سال زندان محکوم خواهند شد. کمیسیونر عالی توسط چند نامه نگرانی عمیق خود را از عدم حضور ناظرین مستقل و بی‌طرف اظهار داشته و این محاکمات را فاقد صحت لازم در روند قانونی یک محاکمه عادلانه خوانده است. کمیسیونر عالی همچنین نگرانی شدید خود را مبنی بر اینکه اعلام جرم بر علیه افراد فوق‌الذکر تخلف از تعهد جمهوری اسلامی ایران به میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی و به خصوص تخلف در مورد آزادی عقیده و مذهب و آزادی بیان و تجمعات است اظهار داشته است.

ز. حق برخورداری از تجمع صلح‌آمیز و انجمن و آزادی عقیده و بیان، از جمله پس از انتخابات ریاست جمهوری در خرداد ۱۳۸۸

۳۲. با وجود تشدید سرکوب در دوران پس از انتخابات جنبش مخالفان به استفاده گه گاه از راهپیمایی‌های رسمی برای اعتراض به نتیجه انتخابات ادامه داد. مقامات ایرانی مداوماً اخطار می‌کردند که با اعتراضات خیابانی به شدت برخورد خواهد شد و نیروهای امنیتی دائماً در تعداد بسیار فرستاده می‌شدند تا با تظاهر کنندگان برخورد کنند. برای نمونه، بر اساس گزارش‌ها، در ۳۰ مهر ۱۳۸۸، حداقل ۶۰ نفر از جمله کاریکاتوریست معروف هادی حیدری هنگام برگزاری دعا برای شهاب‌الدین طباطبایی که از حامیان مهم میر حسین موسوی است دستگیر شدند. طباطبایی طی ناآرامی‌های پس از انتخابات دستگیر شده بود. اعضای گروه مادران عزادار^{۲۵} نیز به دلیل برپایی اعتراضات هفتگی در پارک لاله تهران دستگیر شدند. در روز ۱۳ آبان ۱۳۸۸، هزاران معترض در راهپیمایی صلح‌آمیزی که به خاطر سی‌امین سالگرد اشغال سفارت آمریکا برپا شده بود شرکت کردند. تظاهر کنندگان با نیروهای امنیتی که باتوم و گاز اشک‌آور حمل می‌کردند مواجه شدند. بیش از صد نفر از جمله خبرنگاران و فعالان حقوق بشر دستگیر شدند. در روز ۱۶ آذر، بیش از ۲۰۰ دانشجو که در راهپیمایی‌های ضد دولتی در مراسم سالیانه روز دانشجو شرکت کرده بودند دستگیر شدند.^{۲۶}

۳۳. در روز ۶ دی ۱۳۸۸، تظاهرات بزرگی که به مناسبت روز مذهبی عاشورا برپا شده بود به خشونت گرایید. زد و خوردهای شدیدی بین مردم و نیروهای امنیتی صورت گرفت که به جان باختن حداقل ۷ نفر انجامید. از جمله آنها خواهرزاده رهبر معترضین میرحسین موسوی بود. بسیاری دیگر زخمی شدند. بنا به گفته سردار اسماعیل

^{۲۵} مادران عزادار گروهی است که پس از مرگ ندا آقا سلطان طی ناآرامی‌های پس از انتخابات تشکیل شد. اعضای این گروه تصمیم گرفتند در روزهای شبیه در سکوت ملاقات کنند و خواستار جوابگویی و محاکمه افرادی باشند که تظاهر کنندگان را به قتل رساندند.

^{۲۶} رئیس پلیس تهران سردار عزیزالله رجب زاده بنا به گزارش ایرنا گفته بود که ۲۰۴ تظاهر کننده از جمله ۳۹ زن به خاطر برهم زدن نظم عمومی طی تظاهرات در پایتخت دستگیر شدند.

احمدی مقدم، ۵۰۰ نفر دستگیر شدند. منابع مختلفی خبر دادند که نیروهای امنیتی و شبه نظامیان بسیجی در مقابله با معترضین متوسل به خشونت بیش از اندازه شدند. در ۹ دی ۱۳۸۸، کمیسیونر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد با انتشار بیانیه‌ای نگرانی خود را در مورد گزارشهای استفاده از خشونت خارج از اندازه توسط نیروهای امنیتی و بسیج ابراز کرد. او بالاخص در مورد گزارشهای مداوم راجع به دستگیری فعالان سیاسی، خبرنگاران، مدافعان حقوق بشر و سایر فعالان جامعه مدنی ابراز نگرانی کرد. رهبران مخالفان پس از خشونت روز عاشورا و اخطار مقامات دولتی چند برنامه راهپیمایی را لغو کردند.

۳۴. در ۲۱ مهر ۱۳۸۸، طی بیانیه‌ای، کمیسیونر عالی نگرانی جدی خود را نسبت به صدور حکم اعدام برای سه نفر از معترضین بعد از انتخابات ریاست جمهوری ابراز کرد. او اضافه کرد که نگرانیهای عمیقی درباره نحوه محاکمه فعالان مخالف دولت وجود دارد و از دادگاه تجدیدنظر خواست تا با دقت احکام اعدام را بررسی کند.

۳۵. در ماه آبان، وزارت دادگستری برای ۸۹ پرونده که مربوط به حوادث پس از انتخابات بود حکم صادر کرد. پنج نفر به اعدام محکوم شده و ۸۱ نفر محکوم به زندان شدند. حکمهای زندان بین ۶ ماه تا ۱۵ سال بود. در آذر ماه احکام ۲۲ نفر دیگر که عمدتاً حکم زندان بود نهایی شد. بعد از تظاهرات روز عاشورا در ۶ دی روحانیون ارشد و مقامات بلندپایه دولتی مرتباً برخورد قاطع با معترضین و اتهام محاربه که مجازات آن اعدام است را خواستار می‌شدند.

۳۶. در روز ۱۰ بهمن ۱۳۸۸ محاکمه ۱۶ متهم حوادث روز عاشورا در تهران آغاز شد. پنج تن از آنها متهم به محاربه شده بودند و دیگران متهم به شرکت در تظاهرات غیرقانونی، اقدام علیه امنیت ملی و تبلیغ علیه نظام. یک روز قبل از محاکمه آیت‌الله احمد جنتی دبیر شورای نگهبان^{۲۷} از قوه قضاییه خواست تا برای جرایم مرتبط با محاربه حکمهای قاطعی صادر کند. در اسفند ۱۳۸۸ مقامات ایران تأیید کردند که شش نفر به علت فعالیت‌های خود در روز عاشورا محکوم به اعدام شده‌اند و منتظر تأیید حکم توسط دادگاه تجدیدنظر هستند. در فروردین ۱۳۸۹ دادگاه تجدیدنظر حکم اعدام دو نفر را تأیید کرد. حکمهای ۲۱۷ نفر دیگر که در ارتباط با حوادث پس از انتخابات دستگیر شده‌اند در دوره مورد بررسی نهایی شدند.

۳۷. در بهمن ۱۳۸۸ محمد امین ولیان، دانشجوی بیست ساله به جرم محاربه و در پی حوادث پس از انتخابات به اعدام محکوم شد. این حکم بعداً توسط دادگاه تجدیدنظر تخفیف پیدا کرد. محمدرضا علی زمانی و آرش رحمانی‌پور در روز ۸ بهمن ۱۳۸۸ اعدام شدند. بنابر گفته‌ها پرونده این دو مربوط به حوادث پس از انتخابات بود. آنها بین کسانی بودند که در محاکمه‌های جمعی در مردادماه محاکمه شدند و توسط دادگاه انقلاب تهران

^{۲۷} شورای نگهبان متشکل از شش مجتهد و شش حقوقدان است. شش مجتهد را رهبر و شش حقوقدان را قوه قضاییه منصوب می‌کند. شورای نگهبان نهادی تصمیم‌گیرنده است و قدرت لغو قوانین مصوب مجلس را در صورت مغایرت با شرع یا قانون اساسی دارد.

در مهر ۱۳۸۸ به محاربه محکوم شدند. جرم آنها عضویت در انجمن پادشاهی ایران و اقدام علیه امنیت ملی اعلام شد. انجمن پادشاهی ایران گروهی است که خواهان بازگشت پادشاهی به جمهوری اسلامی ایران است.

۳۸. طی دوره گزارش چندین نوع سانسور به کار برده شد تا دسترسی به اطلاعات محدود بشود. مقامات ایرانی می‌گویند قدرتهای خارجی از رسانه‌ها برای به راه انداختن تظاهرات و ایجاد ناآرامی استفاده می‌کنند. تعداد زیادی از روزنامه‌ها و مجلات تعطیل شده و پروانه‌های بعضی از آنها لغو شد، وب سایتهای آنها فیلتر یا مسدود گشته است. بنابر گزارشها بیش از ۲۰ خبرنگار به دلیل انتقاد از دولت دستگیر شده‌اند و بسیاری ممنوع‌الخروج شده‌اند. تماس با ۶۰ نهاد خارجی ممنوع شده است. رسانه‌ها و سازمانهای حقوق بشر از این جمله می‌باشند. به علاوه پخش شبکه‌های ماهواره‌ای خارجی در سال ۱۳۸۸ مختل گشته است. شبکه‌های بی.بی.سی. و دویچه وله از این جمله هستند. بنابر گزارشها استفاده از اینترنت، تلفنهای همراه و سیستم پیامکها نیز به خاطر تظاهرات مختل شده و تظاهرکنندگان هنگام تهیه تصویر دستگیر شده‌اند. در ۲۶ آبان ۱۳۸۸، واحد ۱۲ نفره جرائم اینترنتی تأسیس شد تا به جرائم اینترنتی رسیدگی کند. جرائم اینترنتی شامل جرائم سیاسی و توهین و افترا می‌باشد. توهین و نشر اکاذیب عبارتی است که مقامات ایرانی در مورد انتقاد از دولت به کار می‌برند.

۳۹. طی دوره این گزارش، گزارشگر ویژه ارتقا و حفظ حق آزادی عقیده و بیان و دیگر اعضای رویه‌های ویژه طی چندین درخواست فوری، نگرانی جدی خود را در مورد گزارشهای رسیده مبنی بر دستگیری، حبس، شکنجه و بدرفتاری با خبرنگاران، دانشجویان، شاعران و مدافعان حقوق بشر ابراز کردند.

۴۰. در ۲۱ آبان ۱۳۸۸، گزارشگر ویژه ارتقا و حفظ حق آزادی عقیده و بیان همراه با گزارشگر ویژه وضعیت مدافعان حقوق بشر نگرانی خود را در مورد ممنوع‌الخروج شدن طولانی عمادالدین باقی ابراز داشتند.^{۲۸} او خبرنگار و مؤسس مرکز دفاع از حقوق زندانیان است و از مهر ۱۳۸۳ ممنوع‌الخروج می‌باشد. وی از دریافت شخصی جایزه مارتین انالز برای مدافعان حقوق بشر که در روز ۱۱ آبان ۱۳۸۸ باید به او اهدا می‌شد منع شد. آقای باقی پس از مراسم عاشورا در ۶ دی ۱۳۸۸ دستگیر شد و پرونده او از جمله مواردی بود که در ۱۷ دی ۱۳۸۸ توسط چند عضو رویه‌های ویژه مطرح شد. مقامات ایرانی تأیید کرده‌اند که آقای باقی به اتهام تبلیغ علیه نظام جمهوری اسلامی ایران از طریق نشر اکاذیب به قصد تشویش اذهان عمومی به یک سال زندان محکوم شده است. این حکم در دادگاه تجدیدنظر تأیید شد.

^{۲۸} کارگروه بازداشت خودسرانه؛ گزارشگر ویژه در مورد وضعیت مدافعان حقوق بشر؛ گزارشگر ویژه در مورد استقلال قضات و وکلا؛ گزارشگر ویژه در مورد شکنجه و سایر رفتارها و مجازاتهای بی‌رحمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز؛ گزارشگر ویژه در مورد خشونت علیه زنان و علال و نتایج آن؛ و گزارشگر ویژه در مورد ارتقا و حفظ حق آزادی عقیده و بیان.

ح. حق برخورداری از حداقل تضمینهای آیین دادرسی و مصونیت، از جمله درباره انتخابات ریاست جمهوری
خرداد ۱۳۸۸

۴۱. قانون اساسی، قانون کیفری و آیین دادرسی کیفری جمهوری اسلامی ایران دارای تضمینهایی برای رعایت مراتب قانونی می‌باشند. برابری در برابر قانون، حق داشتن وکیل، فرض بر بی‌گناهی، منع بازداشت غیرقانونی، منع شکنجه، حق تقاضای تجدیدنظر و حق محاکمه علنی از جمله این حقوق می‌باشند. در طول سال، کمیسیونر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد و اعضای رویه‌های ویژه نگرانی خود را در مورد اجرا شدن این ضمانتها ابراز کردند. آنها به خصوص نگران محاکمه‌های مخالفان دولت بودند.

۴۲. در ۱۳ آذر ۱۳۸۸، در نامه‌ای مشترک، سه گزارشگر ویژه^{۲۹} نگرانی خود را در مورد بازداشت، حبس و محکومیت کیان تاج‌بخش، شهروندی ایرانی - آمریکایی، ابراز داشتند. او در ۱۸ تیر ۱۳۸۸ توسط نیروهای امنیتی بازداشت شده بود. آقای تاج‌بخش به علت عضویت در پروژه خلیج / ۲۰۰۰ به اقدام علیه امنیت ملی متهم شد. خلیج / ۲۰۰۰ فورومی اینترنتی و لیستی ایمیلی است که توسط دانشگاه کلمبیا اداره می‌شود. دیگر اتهام او شغل سابق مشاور در موسسه جامعه باز بود. گزارشگر ویژه اشاره کرد که در ۱۰ مرداد ۱۳۸۸، آقای تاج‌بخش یکی از ۱۰۰ نفری بود که در دادگاه به اتهام اقدام علیه امنیت ملی حاضر شد. در ۲۸ مهر ۱۳۸۸، دادگاه انقلاب آقای تاج‌بخش را به ۱۵ سال زندان محکوم کرد، هر چند مقامات دولتی می‌گویند که دادگاه تجدیدنظر حکم او را به ۵ سال کاهش داده است. طی دوران بازداشت و پیش از محاکمه، آقای تاج‌بخش مداوماً از دسترسی به وکیل منع شده و همچنین تقاضای او برای وکیل انتخابی نظر خود رد شده است. این امر باعث ابراز نگرانی در مورد وضعیت او شده است. با این وجود مقامات ایران می‌گویند که دو وکیل از او دفاع کرده‌اند.

۴۳. هیچ تحقیقات جامع و هیچ روندی برای پاسخگویی در مورد تخلفات مطروحه در دوران پس از انتخابات مشاهده نشده است. با این وجود مقامات ایران چند اقدام اصلاحی انجام دادند که در جهت رسیدگی به نگرانیها در مورد شکنجه و بدرفتاری در بازداشتگاه‌ها بود. در تیر ماه ۱۳۸۸، در نتیجه گزارش تیم بازرسی ارشد دفتر رهبری بازداشتگاه کهریزک تعطیل شد و چند مسئول به علت آزار بازداشت‌شدگان ناآرامیهای پس از انتخابات مورد تنبیه قرار گرفتند. نتیجه بازرسی موجب اقدامات بیشتری گردید. در دیماه ۱۳۸۸، کمیته ویژه مجلس که درباره بازداشتگاه کهریزک تحقیق می‌کرد اعلام کرد که سعید مرتضوی دادستان سابق تهران مسئول وقایع کهریزک بوده است. این کمیته همچنین اعلام کرد که مرگ سه زندانی در این بازداشتگاه به علت ضرب و شتم توسط مأمورین زندان بوده است. بنابر گزارشها، در اسفند ۱۳۸۸ گروهی ۱۲ نفره به جرم آزار زندانیان کهریزک در دادگاهی نظامی تهران محاکمه شدند. بنابر گزارشها، در ۹ تیر ۱۳۸۹ دادگاهی نظامی دو مرد را محکوم به اعدام و نه تن دیگر را به زندان، شلاق و پرداخت دیه محکوم کرد. اتهام آنها شکنجه منجر به مرگ

^{۲۹} گزارشگر ویژه در مورد استقلال قضات و وکلا؛ گزارشگر ویژه در مورد ارتقا و حفظ حق آزادی عقیده و بیان؛ و گزارشگر ویژه در مورد وضعیت مدافعان حقوق بشر.

سه زندانی ناآرامیهای پس از انتخابات در بازداشتگاه کهریزک بود.^{۳۰} همچنین بنابر گزارشها، ۳۳ تن که متهم به حمله به کوی دانشگاه تهران بودند در انتظار محاکمه هستند.

سه. همکاری با ساز و کارهای بین المللی حقوق بشر و دفتر کمیسیونر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد

الف: بررسی دوره‌ای جهانی

۴۴. جمهوری اسلامی ایران در ساز و کار بررسی دوره‌ای جهانی شورای حقوق بشر کاملاً مشارکت نمود. ایران گزارشی ملی تسلیم کرد و در بهمن ۱۳۸۸ هیئتی عالی‌رتبه را برای بررسی فرستاد. در ۲۶ بهمن ۱۳۸۸، کارگروه بررسی دوره‌ای جهانی وضعیت حقوق بشر در ایران را بررسی کرده و گزارشی به تصویب رساند. در ۲۰ خرداد ۱۳۸۹، شورای حقوق بشر نتیجه نهایی بررسی را مورد بحث قرار داده و به تصویب رساند.

۴۵. در مجموع ۱۸۸ توصیه به جمهوری اسلامی ایران تسلیم شد که ۱۲۳ مورد به طور کامل پذیرفته شدند. به علاوه این کشور بخشهایی از ۳ توصیه را قبول کرد، ۴۶ توصیه را رد کرد و ۱۶ توصیه دیگر را ملاحظه کرد. از میان توصیه‌های رد شده هفت مورد به بازدید اعضای رویه‌های ویژه از ایران مربوط می‌شدند،^{۳۱} هرچند دولت ایران توصیه‌هایی را مبنی بر همکاری کلی در زمینه رویه‌های ویژه پذیرفت.^{۳۲} جمهوری اسلامی ایران همچنین از میان توصیه‌های رد شده ۲۸ توصیه را مغایر با مفاد متن نهادسازی که راهنمای رویه می‌باشد، یا مغایر با موازین شناخته شده بین‌المللی در مورد حقوق بشر، یا مغایر با قوانین، تعهدات و الزامات جاری کشور دانست.^{۳۳}

۴۶. توصیه‌هایی که جمهوری اسلامی ایران از آنها حمایت کرد عبارت بودند از ترویج حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و تأسیس مؤسسات ملی حقوق بشر مطابق با اصول پاریس. دولت ایران همچنین پذیرفت که لغو اعدام افراد زیر ۱۸ سال و دسترسی آزاد و بی‌محدودیت به اینترنت را بررسی کند.

ب. همکاری با نظام حقوق بشری سازمان ملل متحد

۴۷. در ۱ آبان ۱۳۸۸، جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون حقوق افراد معلول پیوست.^{۳۴} به این ترتیب تعداد کنوانسیونهایی که ایران به آنها پیوسته است به ۵ رسید.^{۳۵}

^{۳۰} در ۹ تیر ۱۳۸۹، دادگاه نظامی جمهوری اسلامی ایران در بیانیه‌ای سه فرد کشته شده در بازداشتگاه کهریزک را معرفی کرد. آن سه محسن روح‌الامینی، محمد کامرانی و امیر جوادی‌فر نام داشتند.

^{۳۱} نگاه کنید به A/HRC/14/12، پاراگراف ۹۲، توصیه‌های ۱۱-۵، که درخواست تسهیل در بازدید گزارشگران ویژه می‌کند، مانند گزارشگر ویژه در مورد شکنجه و سایر رفتارها و مجازاتهای بی‌رحمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز؛ گزارشگر ویژه در مورد استقلال قضات و وکلای و کارگروه بازداشت خودسرانه.

^{۳۲} همان، پاراگراف ۹۰، توصیه‌های ۲۸-۲۴.

^{۳۳} همان، پاراگراف ۹۲، توصیه‌های ۹-۱۳، ۲-۱۱، ۱۵، ۲۲-۲۴، ۲۷-۲۹، ۳۱، ۳۲، ۳۹-۳۶ و ۴۴-۴۱.

^{۳۴} جمهوری اسلامی ایران بنا بر اصل ۴۶ کنوانسیون حقوق افراد معلول با قید یک استثنای کلی اعلام کرد که خود را موظف به اجرای مفادی از این کنوانسیون که مغایر با قوانین جاری کشور باشد نمی‌داند.

۴۸. در ۵ آبان ۱۳۸۸، جمهوری اسلامی ایران سومین گزارش دوره‌ای خود در مورد اجرای میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی را به کمیته حقوق بشر تسلیم کرد. این کمیته این گزارش را در مهر ۱۳۸۹، بررسی خواهد کرد. به علاوه، در ۱۲ آبان ۱۳۸۸، این کشور دومین گزارش دوره‌ای خود را در مورد اجرای میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را به کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تسلیم نمود. این دو مورد اولین گزارشهایی است که جمهوری اسلامی ایران در بیش از یک دهه به این دو کمیته تسلیم کرده است. با این وجود، ملاحظات پایانی مصوب این دو کمیته در سال ۱۳۷۲ غالباً اجرا نشده‌اند.

ج. همکاری با رویه‌های ویژه

۴۹. در خرداد ۱۳۸۱، جمهوری اسلامی ایران برای همه اعضای رویه‌های ویژه موضوعی دعوتنامه فرستاد. این امر با پایان مسئولیت نماینده ویژه در مورد وضعیت حقوق بشر در جمهوری اسلامی ایران، که در سال ۱۳۶۳ توسط کمیسیون حقوق بشر تأسیس شده بود، همزمان بود. در سالهای ۱۳۸۲ و ۱۳۸۴ شش مأمور رویه‌های ویژه از ایران بازدید کردند، اما بعد از سال ۱۳۸۴، دیگر هیچ مأمور رویه‌های ویژه از ایران بازدید نکرده است.

۵۰. گزارشگر ویژه در امور شکنجه در سال ۱۳۸۴ برای اولین بار درخواست دعوتنامه نمود و از آن پس هر سال این تقاضا را تجدید کرد که آخرین بار آن در سال ۱۳۸۸ بود. همچنین گزارشگر ویژه ارتقاء و حفاظت از حق آزادی عقیده و بیان در بهمن ۱۳۸۸، گزارشگر ویژه استقلال قضات و وکلا در سال ۱۳۸۵ (این درخواست در گزارشهای مرتبط که در سالهای ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹ به شورای حقوق بشر داده شده تکرار شد)، و کارشناس مستقل در امور اقلیتها در سال ۱۳۸۷ نیز درخواست بازدید از ایران را نمودند. گزارشگر ویژه در مورد اعدامهای فراقضایی، فوری و خودسرانه نیز تقاضای خود برای بازدید از ایران را در سال ۱۳۸۷ تجدید کرد. همه این درخواستها تاکنون بی پاسخ مانده‌اند.

۵۱. در سال ۱۳۸۸، مأمورین رویه‌های ویژه در مجموع ۴۲ پیغام به جمهوری اسلامی ایران فرستادند که ۲۷ پیغام به صورت مشترک و ۱۵ پیغام به صورت انفرادی فرستاده شدند. مقامات ایرانی فقط به دو پیغام پاسخ دادند.

د. همکاری با دفتر کمیسیونر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد

۵۲. در ۵ اسفند ۱۳۸۸، جمهوری اسلامی ایران از کمیسیونر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد رسماً دعوت به عمل آورد تا از ایران بازدید کند. همچنین، از سال ۱۳۸۷، دفتر کمیسیونر عالی حقوق بشر سازمان ملل در زمینه

^{۳۵} کنوانسیون حقوق کودک، کنوانسیون بین‌المللی رفع هرگونه تبعیض نژادی، میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی و میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی.

فرصتهای همکاری با نمایندگان قوه قضاییه ایران رایزنی نموده است. از جمله این فرصتها می‌توان به برپایی گردهمایی قضایی در مورد دادرسی عادلانه در سال ۱۳۸۹ در تهران اشاره کرد. به علاوه به دعوت دفتر کمیسیونر عالی حقوق بشر سازمان ملل دو قاضی ایرانی در یک گردهمایی قضایی که در مالدیو در آبان ۱۳۸۹ برگزار شد شرکت کردند.

۵۳. در دوره گزارش، کمیسیونر عالی حقوق بشر در مورد چند پرونده حقوق بشری از طریق صحبت خصوصی، نامه و بیانیه میانجیگری نمود. این پرونده‌ها شامل موارد اعدام افراد زیر ۱۸ سال، مجازات‌ها و رفتارهای بی‌رحمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز مثل سنگسار، آزادی تجمع، حقوق زنان، آزادی مذهب و حقوق اقلیتها می‌شوند.

چهار. نتیجه‌گیری و توصیه‌ها

۵۴. این گزارش به موارد بسیاری اشاره می‌کند که موجب ادامه نگرانی در مورد وضعیت حقوق بشر در جمهوری اسلامی ایران است. دبیرکل سازمان ملل متحد در مورد گزارشهای استفاده بیش از اندازه از زور، دستگیری و حبس خودسرانه، دادگاه‌های ناعادلانه و شکنجه احتمالی و بدرفتاری با فعالان مخالف دولت طی ناآرامیهای پس از انتخابات ۱۳۸۸ نگرانی عمیق خود را ابراز نمود. دبیرکل سازمان ملل دولت را تشویق می‌کند تا به نگرانیهایی که در این گزارش مطرح شده است رسیدگی کند. او همچنین از دولت ایران می‌خواهد که به موارد خاصی که در قطعنامه‌های قبلی مجمع عمومی اشاره شده رسیدگی کرده و موازین بین‌المللی حقوق بشر را مراعات کند.

۵۵. در رابطه با دیگر نگرانیهای مطرح شده در این گزارش، دبیرکل اشاره می‌کند که مقامات ایرانی قدمهای مثبتی را در چند زمینه برداشته‌اند. جلوگیری از استفاده از سنگسار به عنوان نوعی اعدام و محدود کردن اجرای حکم اعدام افراد زیر ۱۸ سال از جمله این قدمها هستند. با این وجود دبیرکل نگران این است که این اقدامات به طور سیستماتیک اجرا نشده‌اند. او دولت را دعوت می‌کند تا به این نگرانیها رسیدگی کرده و به اصلاح قوانین کشوری مخصوصاً قانون کیفری و قوانین مربوط به مجرمین زیر ۱۸ سال پردازد. او همچنین ایران را دعوت می‌کند تا به موازین بین‌المللی حقوق بشر عمل کند و از اقدامات تبعیض‌آمیز علیه زنان، اقلیتهای قومی و مذهبی و سایر اقلیتها جلوگیری کند.

۵۶. دبیرکل سازمان ملل متحد از تصویب کنوانسیون حقوق افراد معلول توسط جمهوری اسلامی ایران خوشنود است و دولت ایران را دعوت می‌کند تا دیگر معاهده‌های بین‌المللی مربوط به حقوق بشر را نیز به تصویب برساند. از آن جمله می‌توان به کنوانسیون بین‌المللی رفع کلیه اشکال تبعیض علیه زنان و کنوانسیون منع شکنجه و سایر مجازات‌ها و رفتارهای بی‌رحمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز اشاره کرد. همچنین از دولت ایران خواسته

می‌شود که استثناهایی را که در هنگام امضاء و تصویب معاهدات بین‌المللی حقوق بشر قائل شده از میان بردارد. دبیرکل همچنین از تسلیم گزارشهای دوره‌ای معاهدات حقوق بشر توسط ایران که برای مدتی طولانی به تأخیر افتاده بود ابراز خشنودی می‌کند. از آن جمله می‌توان به تسلیم گزارش به کمیته حقوق بشر و کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی اشاره کرد.

۵۷. دبیرکل در مورد دعوت دولت ایران از کمیسیون عالی حقوق بشر سازمان ملل برای بازدید از ایران ابراز خشنودی می‌کند. او دولت ایران را تشویق می‌کند که اعضای رویه‌های ویژه شورای حقوق بشر را مطابق دعوتنامه سال ۱۳۸۱ بپذیرد. او درخواست کمیسیون عالی مبنی بر فرستادن هیئتی مقدماتی قبل از سفر به ایران را تکرار می‌کند. دبیرکل همچنین از شرکت جمهوری اسلامی ایران در بررسی دوره‌ای جهانی استقبال می‌کند. او قویاً اجرای توصیه‌های بررسی دوره‌ای جهانی را تشویق کرده و خواستار مشارکت کامل و واقعی جامعه مدنی و دیگر دست‌اندرکاران در این روند می‌باشد.